

Патријарх Порфирије: Деобе су извориште зла, а зло добра донети не може!

Беседа Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија одржана 15. септембра 2025. године, на Дан српске заставе, јединства и слободе, у Народном позоришту у Београду

Ваша високопреосвештенства, уважени господине Председниче Владе Републике Србије, уважени господине Председниче Владе Републике Српске, сви по реду и по части, браћо и сестре, нека нам је срећан и Богом благословен Дан српске заставе, јединства и слободе где год се као народ налазимо!

Размишљајући коју поруку да вечерас упутим најпре себи, а онда и читавом нашем народу, определио сам се да позовем све нас да се молитвено загледамо у Светог оца нашег Саву и да заиштемо његову помоћ и поуку, да се запитамо шта је данас за нас најважније. Права је прилика за то, јер ове године обележавамо 850 година од његовог рођења. И закључујем да је из његове ризнице неизбројивих врлина најважније то што је он успео да сабере чеда своја у јединству Духа и то не било каквог духа, него Духа Светога.

Велика је истина да је значајно јединство по пореклу, по крви, роду, имену, земљи, завичају, језику и да свако јединство у било којој од ових категорија

има свој смисао, али је далеко важније, или боље рећи, темељно, фундаментално и базично духовно јединство међу људима. Свети Сава нам је открио и објаснио да се то јединство огледа у осећању одговорности човека према човеку; да је оно утемељено на нашем заједничарењу са Богом, јер је Он, Бог, заједнички Отац свих људи. Зато је сваки човек без обзира на расу, народност, класну и сваку другу различитост – мој брат или сестра. У том сазнању треба имати у виду да се Господ непрестано сваком од нас лично обраћа као некада несрећном Каину и пита: Где ти је брат? (Пост 4, 9). То до сржи потресно питање и тај отрежњујући Глас треба са пажњом и непрестано да ослушкујемо у себи да се, не дај Боже, не деси да га потисне заглушујућа бука врећања, понижавања, мржње и презира ближњег, чији ужасни таласи путем друштвених мрежа, али и на улицама наших градова, неумитно запљускују сваког од нас. То питање које свакоме појединачно и лично поставља сам Бог треба да нас подсећа да смо, без обзира на све, дужни да се старамо о својим ближњима. А мој непосредни ближњи јесте од Бога постављен да кроз љубав према њему сваки човек буде мој ближњи; најпре онај који је у мојој породици, онај који је мој рођак, онај који је у мом комшилуку, онај који је припадник мога народа. Тек кроз подвиг љубави у односу на те непосредне Богом дате ближње ми постајемо способни да видимо сваког човека, који је икона Божја, као свога ближњега.

Треба да сваки дан без одлагања живимо ту истину, да је живимо вером Јеванђеља Христовог чија се суштина слива у двоструку заповест о љубави: прву, која је свецелосна љубав према Богу, и другу – да волимо ближњег свог као себе самог. Само тада ће радост, или мир, или мука, или туга мог брата и сестре, бити моји, као што ће све што мене сналази бити њихово. У овој мисаоној равни искрсава сва вапајна дубина садржана у новозаветним речима великог Светог апостола Павла: Молим вас пак, браћо, именом Господа нашега Исуса Христа да не буду међу вама раздори, него да будете утврђени у истом разуму и истој мисли! (1. Кор 1,10). Тако је писао Свети апостол Павле хришћанима у Коринту, а ја се осмељујем да то исто поручим и поновим свима нама, припадницима православног српског народа, али и читавом свету. Поделе сваке врсте по вери, националности, образовању, иметку, друштвеном положају, политичким програмима, деснима и левима, кривима и правима, вероватно више муче нас неголи некада хришћане у Коринту. Свака деоба, на било којем становишту да је заснована, рађа сваковрсна неваљалства, од зависти преко мржње до непријатељстава и размирица. Деобе су извориште зла, а за њих је охристовљени ум нашег народа, устима епског песника рекао да зло добра донети не може!

Појам слободе се за нас Србе темељи на речима Светог апостола Павла, да га поменемо још једампут, који позива сваког човека речима: Стојте у слободи којом нас Христос ослободи! (Гал 5,1) То је пре свега унутарња, духовна слобода. Слобода од греха. Слобода од егоизма, самољубља и гордости. Слобода да будемо привржени Христу, Његовој неодољивој љубави, а кроз њу, тј. кроз Христа, да будемо саучесници у коначној победи над ђаволом, злом и смрћу као највећем нашем троједином непријатељу. А шта то друго може да значи него да будемо носиоци изворишта слободе у себи. Утемељитељ и носилац те и такве слободе на бојишту је био наш бесмртни Кнез, великомученик косовски Лазар. Његовом слободарским опредељењем надахњиван, наш народ је кроза сву своју углавном мукотрпну историју војевао за слободу људског достојанства, за слободу народа, за слободу земље коју му је Бог дао и сваку другу врсту слободе која је неупитни дар Божји, а тиме и неотуђиви иметак сваког човека. Пошто слобода у Христу нема алтернативу знамо и исповедамо да је се ни за шта не смемо и нећемо одрећи.

И јединство у Духу Светом и слобода у Христу нераскидиво су повезани у нашој српској застави која се одважно вијори где год нас има и поручује најпре нама, а онда и другима:

Црвена је крвца била за слободу што се лила...

Плаво небо као слобода, идеал је српског рода...

Белим млеком мајка мила и мене је задојила...

Један венац три су боје, тробојница српска то је:

црвено, плаво и бело, тим се дичи српство цело!

И не само дичи, него и обавезује да је пред Богом, светим прецима и потомцима чувамо као највреднију вредност и као највећи дар, зеницу ока свога.

Зато молећи се Господу да нас, и кад поклекнемо, никад не лиши слободе којом нас је ослободио, као и да свагда сабрани у јединству Духа живимо у љубави, један од другога утврђивани и сврставани као у убојни ред, добро и духовно и спасоносно како је Свети отац наш Сава одредио у свом Типику. Тек тада, и искључиво тада, има наде за нас, има будућности за наш крштени народ. Само таквим животним принципом неће бити међу нама умишљено привилегованих са једне стране нити презрених и одбачених са друге, него ћемо бити један и јединствен благословени народ Божји који је пријатељ сваког човека и народа.

spc.rs